



### **E. Ceren ÖZVERİ (1993 - ∞) Anısına...**

Nezaket ve Murat Özveri'nin sevgili kızları Ceren yakalandığı amansız hastalık ile 8 yıl boyunca büyük bir dirençle mücadele etti. Dokunduğu herkese nasıl mücadele edilmesi gerektiğiyle birlikte birçok şey de öğretti. Sevgili Ceren'i 14 Haziran 2021 günü 28 yaşında kaybettik.

“Bu dünyadan neşeli, dirayetli, gülüşü kıymetli bir kaya güvercini geçti.”

Bu sayımızı genç yaşta yitirdiğimiz Ceren'e adıyoruz.

Anısına ve yaşam mücadelesine saygıyla...



TÜBİTAK

**ULAKBİM**

TÜBİTAK ULAKBİM



ASOS INDEX



INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL / COPERNICUS ULUSLARARASI İNDEKS

DİSK/Genel-İş Emek Araştırma Dergisi **ULAKBİM (ULUSAL)**, **ASOS INDEX (ULUSAL)**  
**INDEX COPERNICUS (ULUSLARARASI)** İndeksleri tarafından taranmaktadır.

Haziran ve Aralık aylarında yılda iki kez yayımlanır.

İletişim: Çankırı Caddesi No: 28 Kat: 4-9 Ulus/Ankara, Tel: 0312 3091547,

Faks: 0312 3091046

E-posta: [emekarastirma@genel-is.org.tr](mailto:emekarastirma@genel-is.org.tr), [www.emekarastirma.org.tr](http://www.emekarastirma.org.tr)

Genel-İş Emek Araştırma Dergisi (GEAD) sosyal bilimlerin her alanından emek ve sınıf tartışmasını merkeze alan bilimsel makalelere yer verir.

Türkçe makaleler yayımlayan Genel-İş Emek Araştırma Dergisi (GEAD) hem iki hakemin, hem de yazarın değerlendirme süreci boyunca gizli kaldığı hakemli bir dergidir.

## Gençlik, Emek, Gelecek

### Editörden

Gamze YÜCESAN-ÖZDEMİR

v

### Araştırma Makaleleri

#### Genç İşsizliği İle Mücadelede Aktif İstihdam Politikalarının Rolü: İŞKUR Mesleki Eğitim Kursları Örneği

Merve Kayaduvar

267

#### Gençlik ve Dijital Okuryazarlık: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma

Şafak Etike

295

#### Türkiye'de ve Dünyada Alternatif İşsizlik Hesaplamaları: Geniş Tanımlı İşsizlik ve Âtıl İşgücü

Aziz Çelik, Deniz Beyazbulut, Zeynep Kandaz

321

#### Denizli/Avdan Termik Santral Projesi'nin İptali: Müşterekler Siyasetinin Öğrettikleri

Tolgahan Aydın

353

#### Sınıf, Direniş ve İletişim: 2015 Metal Direnişi Örneği

Cansu Alaçam Kamiloğlu

383

#### Kamu İstihdam Yaratma Olgusu Olarak Toplum Yararına Program: Aktif İstihdam Politikası mı Emek Sömürüsü mü?

Abdulkadir Yüksel

407

#### Ombudsmanlık ve Emeklilik Hakkı: Uyulmayan Tavsiye Kararları Odağında Bir Değerlendirme

Hicran Atatanır

429

### Forum

#### Dönüştürücü Bir Güç Olarak Gençlik

Murat ÖZVERİ

459

## Youth, Labor and the Future

### From the Editor

Gamze YÜCESAN-ÖZDEMİR

v

### Araştırma Makaleleri

#### **The Role of The Active Employment Policies in Struggle With the Youth Employment: The Case of the Vocational Training Courses of İŞKUR**

*Merve Kayaduvar*

267

#### **Youth and Digital Literacy: A Study on Communication Faculty Students**

*Şafak Etike*

295

#### **Alternative Unemployment Measurements in Turkey and in the World: Broad Definition of Unemployment and Labour Underutilization**

*Aziz elik, Deniz Beyazbulut, Zeynep Kandaz*

321

#### **The Cancellation of Denizli/Avdan Coal-Fired Energy Plant Project: Inspirations from Politics of Commons**

*Tolgahan Aydiner*

353

#### **Class, Resistance and Communication: The Case of 2015 Metal Resistance**

*Cansu Alaçam Kamiloğlu*

383

#### **Program for Community Benefit as Public Employment Creation: Active Employment Policy or Exploitation of Labor?**

*Abdulkadir Yüksel*

407

#### **Ombudsman and Pension Right: An Evaluation in the Focus of Recommendations Which Not Obeyed**

*Hicran Atatanır*

429

### Forum

#### **Youth, as a Power of Social Transformation**

*Murat ÖZVERİ*

459

# Editörden

*Gençlik deyince akla gelenler: neşe, inat, direniş, hayal,  
umut, isyan ve mücadele...  
İşte Ceren Özveri  
Göç yolunda bir kaya güvercini ...  
Ceren'i kucaklamak, bu ülkenin gençliğini kucaklamak aslında.  
Ve onların varlığında  
umut da var, gelecek de var.*

21. yüzyılın başında ve salgın sürecinde toplumun geniş kesimleri kendilerini güvencesiz ve geleceksiz hissetti. Bu süreçte gün yüzüne çıkan eşitsizlikler gençlere hem dünyada hem de Türkiye'de "Merhaba" dediler. Türkiye'de genç kuşakların karşılaştığı güvencesizliği ve geleceksizliği gözlemleyebileceğimiz çok alan var.

Eğitim imkânlarına ulaşmak çoğu genç için oldukça zor. Üniversiteye gidebilenleri ise büyük bir işsizlik bekliyor. İş bulabilenler ise sermayeye ve ağır çalışma koşullarına teslim oluyorlar. Sağlık tedbirleri yetersiz işyerlerinde çalışıyorlar. Tersanelerde, madenlerde gençler iş cinayetleriyle karşılaşıyorlar. Eğitimi erken yaşta bırakanlar var. Erken yaşta kentlerde çalışmaya başlayanlar, mevsimlik tarım işçisi olarak okula hiç gitmemiş ya da okulu terk etmek zorunda kalmış olanlar var.

Türkiye'de gençlerin çalışma hayatında yer almaları günden güne zorlaşıyor. İstihdam edilmelerindeki zorluklar ve artan işsizlik oranları gençleri esnek ve geçici çalışma biçimlerine yöneltiyor. Bu işlerde gençler "tecrübe edinme" adı altında ucuz işgücü olarak değerlendiriliyor. Çalışan yoksulluğundan gençler daha fazla etkileniyor. Dolayısıyla gençler çalışma hayatına katılsalar dahi yaşamlarını sürdürebilecek bir gelire sahip değiller.

Gençlerin istihdama katılmaması üzerine düşünmek istihdam yaratmayan ekonomi politikaları, kamuda istihdamın azalması, gençlerin ucuz ve kayıt dışı işlere yönlendirilmesi, eğitim aldıkları alanlarda istihdam olanaklarının yaratılmaması ve teknolojik dönüşüm üzerine düşünmek anlamına geliyor. Türkiye’de gençler düşük ücretlerle, iş güvencesinden yoksun ve uzun saatlerle çalışma sorunuyla karşı karşıya iken genç işsizliği de ciddi bir sorundur. Ne eğitimde ne istihdamda (NEET) olan gençlerin sayısının yüksekliği de genç işsizliğinin önemli bir göstergesidir.

Salgın sonrasında başka bir dünya, kendileri de ya işçi olan ya da emek piyasasına katılmak için eğitim gören gençlerin dinamik, yaratıcı ve üretken gücüyle kurulacak. Gelecekleri konusunda haklı kaygılar duyan genç insanları er ya da geç önemsetecek, başka bir dünyayı kuracak olan sadece yaratıcı güçleri değil, hayalleri ve inatlarıdır da.

Çünkü gençlik üretken ve yaratıcı güçtür. Bu üretkenliği ve yaratıcılığı öldüren geleceksizlik ve güvencesizliğe karşı gençlik mücadelesi belirleyici olacaktır. Çünkü gençlik harekettir. Sürekli devinir ve yarını kurmak için hareketlidir, ateşlidir. Bugün salgınla birlikte gençlerin direnme kararlılığını çalmak istiyorlar. İtaatkar, boyun eğen, renksiz, yalın ve solgun bir gençlik yaratmaya çabalyorlar. Tüm bunlara karşı gençliğin diliyle söyleyelim: #direngençlik.

E. Ceren Özveri anısına hazırladığımız *Gençlik, Emek ve Gelecek* temalı bu sayımız gençlik, emek ve gelecek ilişkisini değerlendiren makale ve forum yazısının yanı sıra tema dışı katkılarla da oluştu.

Gençlik, emek ve gelecek temasındaki araştırma makalelerinin ilki Merve Kayaduvar’a ait. *Genç İşsizliği ile Mücadelede Aktif İstihdam Politikalarının Rolü: İŞKUR Mesleki Eğitim Kursları Örneği* adlı makalesi Kayaduvar’ın Türk Sosyal Bilimler Derneği 2021 yılı Genç Sosyal Bilimciler Ödülü yarışmasında yüksek lisans tezi dalında ödül alan tezine dayanıyor. Genç işsizliğini ve genç işsizliğiyle mücadeleyi irdeleyen makalede, İŞKUR tarafından uygulanan mesleki eğitim kursları analiz ediliyor. Kayaduvar genç işsizliği ile mücadele edebilmek için mesleki eğitim kurslarının hedefinin yalnızca yasal süre boyunca istihdam sağlamak değil, orta ve uzun vadede de istihdama katkı sağlamak olması gerektiğini vurguluyor.

İkinci makale *Gençlik ve Dijital Okuryazarlık: İletişim Fakültesi Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma* adını taşıyor. Şafak Etike tarafından kaleme alınan makale, medya ve iletişim alanında dijitalleşmeye dayalı dönüşümler ışığında Türkiye’de iletişim fakülteleri öğrencilerinin dijital okuryazarlık düzeylerini inceliyor. Etike makalesinde, iletişim fakülteleri öğrencilerinin dijital okuryazarlığını sosyal, kültürel ve ekonomik olmak üzere üç deneyim alanının bütünlüğü içinde ele alıyor. Makale öğrencilerin dijital okuryazarlık düzeylerini arttırmaya yönelik öneriler de geliştiriyor.

Tema yazıları kadar tema dışı yazılar da bu sayımızı oldukça zenginleştirdi. Bunlardan ilki Aziz Çelik, Deniz Beyazbulut ve Zeynep Kandaz tarafından yazıldı. *Türkiye’de ve Dünyada Alternatif İşsizlik Hesaplamaları: Geniş Tanımlı İşsizlik ve Âtıl İşgücü* adını taşıyan makale, işgücü piyasalarındaki gelişmeleri anlamak ve yorumlamak açısından büyük önem taşıyan işsizlik hesaplama yöntemlerini ele alıyor. Yazarlar makalelerinde uzun bir görmezden gelme döneminden sonra TÜİK tarafından da benimsenen alternatif işsizlik hesaplamalarının dünyada ve Türkiye’de nasıl yapıldığı ele alıyorlar.

Tolgahan Aydın tarafından kaleme alınan makale *Denizli/Avdan Termik Santral Projesi’nin İptali: Müşterekler Siyasetinin Öğrettikleri* başlığını taşıyor. Makalede yazar Denizli/Avdan’da yapılması planlanan termik santral projesine karşı gelişen yerel siyasal alandaki mücadeleleri müşterekler siyasetine referansla ele alıyor. Yazar alternatif siyasallığın çeşitli görüngülerinin Avdan Platformu nezdinde inşa edildiğini vurgulamakta ve kitlesel bir muhalefetin ol(uş)mamasının siyasal stratejiyi büyük ölçüde proje karşıtlığına indirgemek mecburiyetinde bıraktığının altını çizmektedir. Makalede burjuva siyasetinin kapsayıcılığının dışına çıkan ve yaşamı dönüştürmeyi amaçlayan müşterekleşmiş bir siyasetin imkanları da tartışmaya açılmaktadır.

Bir diğer makalede Cansu Alaçam Kamiloğlu, sınıf, direniş ve iletişim ilişkiselliğini 2015 Metal Direnişi örneğinde inceliyor. *Sınıf, Direniş ve İletişim: 2015 Metal Direnişi Örneği* adlı makalede yazar, sınıfın direniş anında iletişim araçlarını kamusal görünürlük kazanmak ve örgütlenmek için nasıl kullandığını tespit etmeyi amaçlıyor. 2015 Metal Direnişi’nde yer almış işçilerle yapılan derinlemesine görüşmelere dayanan makalede, işçilerin örgütlenme amacıyla iletişim araçlarını nasıl kullandıkları ve ana akım ve alternatif medyayı sınıfın temsili bağlamında nasıl değerlendirdikleri analiz ediliyor.

Abdülkadir Yüksel tarafından kaleme alınan diğer makale ise *Kamu İstihdam Yaratma Olgusu Olarak Toplum Yararına Program: Aktif İstihdam Politikası mı Emek Sömürüsü mü?* başlığını taşıyor. Bu makalede, Türkiye’de Toplum Yararına Proje (TYP) olarak adlandırılan kamu istihdam yaratma politikaları inceleniyor. Makalede TYP’lerin aktif istihdam politikası mı yoksa emek sömürüsü mü olduğu irdeleniyor. TYP çalışanlarının sendikal haklarının bulunmaması, toplu sözleşme ve kıdem tazminatından mahrum olmaları, işyerlerinde ayrımcılığa uğramaları, çalışma sürelerinin kısıtlılığı, ücretlerin yetersizliği ve geleceğe dair güvenceli işlerinin bulunmaması gibi süreçler mercek altına alınıyor.

*Ombudsmanlık ve Emeklilik Hakkı: Uyulmayan Tavsiye Kararları Odağında Bir Değerlendirme* başlıklı makalede Hicran Atatanır, Türkiye’de Ombudsmanlık Kurumunu ele alıyor. Kurumun almış olduğu tavsiye kararlarıyla farklı hak alanlarında olduğu gibi sosyal güvenlik alanında da hakların korunması ve kurumsal inisiyatifin vatandaş lehine tesisi için sahip olduğu idari rehberlik

görevini irdelıyor. Makalede 2019-2020 yılları itibarıyla Ombudsmanlık tarafından alınan ancak Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı tarafından uyulmayan tavsiye kararları inceleniyor ve belirlenen beş tavsiye kararı çerçevesinde ayrıntılı değerlendirmelerde bulunuluyor.

*Forum* bölümünde değerli bir avukata, çok değerli bir işçi sınıfı dostuna, emek dergiciliğinin uzun soluklu yayın yönetmenine ve her şeyden önce örnek bir babaya yer veriyoruz: Murat Özveri. Murat Özveri gençlik üzerine düşündüklerini, sorguladıklarını ve irdelediklerini bizimle paylaşıyor. Daha önceki yıllarda yazdıklarıyla günümüze de ışık tutuyor. Ve şöyle vurguluyor Özveri, “Geleceği kazanmak istiyorsak gençleri kazanmalıyız.”

*Gençlik, Emek ve Gelecek* temasına yaraşır bir sayı hazırlamaya çalıştık. Katkı veren tüm yazarlara ve hakemlere çok teşekkür ediyorum.

Zor bir yılı daha geride bırakıyoruz. Belirlediğimiz her tema ve yayınladığımız her sayıyla memleketin önüne aydınlık ve güzel günlere açılan pencereler koymayı hedefliyoruz. 2022 yılında da pencereler ve kapılar açmaya devam edeceğiz.

**Prof. Dr. Gamze Yücesan-Özdemir**